

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A főváros élelmezési ügyei.*

Forrás: *Alkotmány*

Bp.

(Hely)

1915 XII. 11

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

1915

Személy

Helyszám

A főváros élelmezési ügyei.

Vázsonyi beszéde a népelelmező-bizottság ülésén.

Budapest, dec. 10.

A főváros ugynevezett népelelmező-bizottságának ülésén több jelentés tudomásul vétele után *Vázsonyi* Vilmos sietett a városok védelmére. *Vázsonyi* szokása szerint támadással védekezett. A felszólalás éle nyilván gróf *Serényi Béla* tegnapi képviselőházi beszéde ellen irányult elsősorban, de nem feledkezett meg a többi felszólalásról s a városi képviselőkről sem, akik viszont a Házban *nem szólaltak fel*. *Vázsonyi* szenvedélyes hangú kitérőseinek néhány gyöngéje van, amelyek aztán meg is fosztják a beszédet minden belső igazságtól. Olyan vádak ellen védi meg a városokat, amivel azok megtámadva nem lettek s olyanokat véd, akiket nem támadtak. A képviselőházban elhangzott beszédek nem támadták a városokat, hanem csak a fővárost. A városokról általában szó sem volt s aki figyelemmel kísérte a sajtóban a városok élelmezési politikája körül kialakult nézeteket, világosan láthatta, hogy a *vidéki városok* iránt a sajtóban s az ellenzéki pártokon egyaránt a legmelegebb szimpáthia nyilvánult meg.

Mi magunk is e helyen számos esetben állítottunk követendő például vidéki városokat. Szélmalom-harcot folytat tehát *Vázsonyi*, amikor a városokat akarja megvédeni, holott csak a főváros szorulna védelemre, ha ugyan azt

egyáltalán meg tudná védeni. *Vázsonyi* védi a városi lakosság tisztességét s tiltakozik az ellen, hogy ezeket vádolják meg az uzsora miatt. Itt ismét azokat védi, akik támadva nem lettek, mert senki, sem a képviselők, sem a sajtó nem támadták a főváros lakosságát, annál kevésbé általában a városokét. Ilyesmi senkinek eszébe nem jutott. Ellenkezőleg, a városok és specialiter a főváros lakosságának védelméről volt szó, ezért történt minden felszólalás a bankuralom, a klikk-rendszer, a közvetítő kereskedelem visszaélései és az ügynöki garázdaságok ellen. Sem a bankokat, sem az ügynököket jóhiszeműleg nem lehet a városi lakossággal összetéveszteni s így bármily ügyes taktikus legyen is *Vázsonyi*, ezuttal vereséget szenvedett argumentumainak belső gyöngesége miatt.

Ideje volna, hogy véget érjen az a játék, hogy a kereskedelmi és iparkamara a gazdákat, a fővárosi demokraták az «urakat» vádolják drágaságcsinálással abban a hiszemben, hogy ez a játék elvonja figyelmünket a magyar kereskedelem teljes csődjétől s attól az antitalentumtól, ami a fővárosi adminisztrációban széltebenhosszában jelentkezik. Egyes társadalmi osztályok vádaskodása és megvádolása egy fillérrel sem teszi olcsóbbá az árakat, a bűnbak-keresés pedig egyenesen gyanus addig, amíg a buzgó keresők nem igazolták be, hogy ők elmentek a kötelességek teljesítésének szélső határáig. Sem

a bankok, sem a nagykereskedők, sem a főváros ivezerek nem dicsekedhetnek azzal az erényvel, hogy többet tettek volna a drágaság ellen, mint amennyit tehettek volna s ezt az igazságot nem leplezheti el *Vázsonyi* sem, aki egyoldalú támadásával újra csak bűnbakot keresett, anélkül, hogy a főváros ártatlanul belekevert lakosságán ezzel valamit könnyített vagy segített volna.

Tudósításunk az ülésről ez:

A népelelmező-bizottság ma délután dr. *Bárczy István* polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen *Folkua házy Lajos* tanácsos elsősorban a főváros lisztkészletéről tett jelentést. December 4-én este az összes készlet 93.400 métermázsa volt. A lisztfogyasztás korlátozása következtében a heti szükséglet 187 vaggont tesz ki. A lisztkiadásban beállott változásokról és az aprósüteményekre vonatkozó miniszteri tilalomról a főváros külön hirdetményben tájékoztatja a közönséget.)

Bejelentette továbbá a tanácsos, hogy az őrlési rendelet megváltoztatása megtörtént s ennek következtében *több kenyérliszt előállítás válik lehetségessé.*

Ezután a *marha- és sertés-belsőrészek* legmagasabb árai tekintetében tette meg előterjesztését. Az árak azokra a cikkekre vonatkoznak, amelyek mint közfogyasztási cikkek szerepelnek és a nagybani és kicsinybani árak között 50—60 százalékos árdifferencia van.

A *kicsinybani árak* a következők: sziv, vese, máj kg.-kint 160 fillér, lép 120 fillér, tőgy 100 fillér, tüdő 100 fillér, agyvelő 160 fillér és pacal 90 fillér.

Vázsonyi Vilmos kívánságára a bizottság utasította az ügyosztályt, hogy a borjubelsőrészek ármaximálásának kérdésével is foglalkozzék.

Thirring Gusztáv statisztikai hivatali igazgató a tejigazolványok kiadásáról számolt be. Novemberben 21.600 betegigazolványt adtak ki, december 1-ől kezdve pedig, amikor tudvalevőleg ezeknek a betegigazolványoknak kiadását csak a ragályos betegek korlátozták, egész december 8-ig, összesen 1700 betegigazolványt állítottak ki. A két éven aluli gyermekek részére kiadott igazolványok száma nem változott.

A bizottság a jelentéseket tudomásul vette.

Dr. Bódy Tivadar tájékoztatta a bizottságot, hogy a Haditermény még 290.000 métermázsza gabona szállításával van hátraleéban. Intézkedés történt azonban, hogy elsősorban a főváros szükségletét lássák el. A hátralevő mennyiségből körülbelül 100.000 métermázsát a társaság már diszponált is, de a közlekedési nehézségek következtében a gabona még nem érkezett meg. A Haditermény elnöke kijelentette, hogy minden lehető el fognak követni, hogy a főváros liszt nélkül ne maradjon, azonban kijelentették azt is az illetékes tényezők, hogy a régebbi 450.000 métermázsán túl terjeszkedő megrendelésekre csakis a kormány utasítására fog a társaság szállítást eszközölni.

Dr. Vázsonyi Vilmos ezután azt a kérdést intézte az elnökséghez, hogy érkezett-e a kormánytól válasz a közgyűlésnek arra a feliratára, amelyet a közlélemzés egész kérdésének tárgyában a kormányhoz intézett. Kifogásolja, hogy a városok állásfoglalása sem történt még idáig meg és azt kérdi, elértek-e a városok saját reputációjuk érdekében arra a pontra, ahol a hallgatás már bűn, különösen, amikor olyan hangot használnak a városokkal szemben, amely legalább is arrogánsnak nevezhető. A magyar városok jól tennék, ha ilyen hanggal szemben a maguk hangját is hallatnák és megtorlással élnének. Ellenkező esetben igazán nem érdemes a városok érdekeit sem a törvényhatóságban, sem a törvényhozásban képviselni. Szükséges, hogy a városok állásfoglalása megtörténjék, szükséges, hogy a maguk nyomorát, kínfódsát és elhagyatottságát feltárják, követeléseiket férfiasan állítsák fel, képviselőiket pedig tanítsák meg mőresre, mert vagy legyen valaki városi képviselő és akkor szálljon sikra a városok érdekeiért, vagy ne.

Szeretné, ha az Ausztriában és Németországban történt intézkedéseket is felölelné a tanácsnak a közgyűlés elé terjesztendő jelentése. Nem képes megérteni, hogy mernek a városoknak szemrehányást tenni az élelmiszeruzsora miatt, amikor ezeknek hónapokon át kellett küzdeniök, hogy legalább a szalonna és a zsír árát maximálják, — holott a külföldön a kormány már minden fontosabb élelmicikket maximált és a városokat anyagi segélyben részesítette. Nem lehet eltűrni, hogy urak, akik termésüket drágán adták el és disznójukért is igen magas árat kaptak otthon, a városi lakosságot köreiben élő egzisztenciákat okolják a drágaságért, — ehhez nagy vakmerőség kell és ez az igazságnak legrutabb elcsavarása. A városi lakosság minden téren teljesítette kötelességét, az élelmezés terén pedig valóságos áldozat s ezért vissza kell utasítani azt, hogy még most a városi lakosság tisztességét is kikezdzék és okolják az élelmiszeruzsoráért. (Helyeslés.)

A bizottság úgy határozott, hogy a tanács jelentésébe a külföldi adatokat is felveszi.

Ezzel a nyilvános ülés véget ért s a bizottság zárt ülésben folytatta tárgyalásait.

*

A liszt, kenyér és sütemény forgalmának és árának módosításáról szóló rendeletet Folkusházy tanácsnok a mai ülésen közölte a tizes bizottság tagjaival. Ez a rendelet a következő rendelkezéseket tartalmazza:

1. A m. kir. miniszteriumnak folyó évi november hó 13-án 4080—M. E. szám alatt kelt rendelete folytán folyó évi december hó 19-től (vasárnap) kezdve a liszt legmagasabb ára nagyban az eddigi 60 korona helyett 100 kg.-kint 52 korona, kicsinyebben az eddigi 66 fillér helyett kg.-kint 58 fillér.

2. Folyó évi december hó 19-től kezdve a fehér kenyér legmagasabb ára az eddigi 66 fillér helyett kg.-kint 60 fillér.

3. A m. kir. belügyminiszter urnak folyó évi december hó 1-én 37.073. szám alatt kelt leiratában foglalt felhívásához képest a tanács a lisztpótlejgyek útján a közönség részére eddig közvetlenül forgalomba bocsátott kenyérliszt kiadását ezennel megszünteti. A kereskedők (fűszeresek, szatócsok, sütők stb.) birtokában levő kenyérliszt-készleteknek a decemberi lisztpótlejgyek szelvényei ellenében való árusítása december végeig

meg van engedve. A kenyérlisztpótlejgyek érvényessége december 31-én tul megszűnik. Az említett kereskedők a náluk beváltott kenyérlisztpótlejgyek szelvényeit 1916. január 5-ig a központi liszt hivatalnak (IV., Szervita-tér 8. sz.) szabályszerű módon beszolgáltatni tartoznak.

4. a m. kir. minisztériumnak 1915 december hó 9-én 4326—1915. M. E. szám alatt kelt rennelete szerint 1915. évi december 10-től (péntek) kezdve kenyér, kenyérműek vagy más sütemények előállításával ipar- vagy kereskedelemszerűleg foglalkozó vállalatok, üzemek, üzletek vagy egyének buzának, rozsnak, árpának és keverékeinek örleményeiből zsemlyét, kiflit vagy más apró péksüteményt nem állithatnak elő és az ilyen sütemények előállítására semminemű megbízást nem vállalhatnak. Ilyen süteményeket forgalomba hozni senkinek sem szabad. Nem esik tilalom alá az a cukrászsütemény, amelyben a liszt kevesebb, mint a sütemény előállításához felhasznált összes anyagok felemennyisége. E rendelkezések értelmében tehát december 10-től kezdve a közforgalom és közfogyasztás céljára csakis a megállapított egységes minőségű félbarna és fehérkenyeret szabad készíteni. Ellenben a különféle elnevezések alatt készített kenyérkülönlegességeket (tejeskenyér, szalontenyér, zsúrkenyér, párisi kenyér stb.), ugyszintén kalácsot, kuglófot, vagy ehhez hasonló süteményeket a közfogyasztás számára készíteni vagy forgalomba hozni nem szabad. A 4. pont alatti rendelkezések a magánháztartásokban készített és fogyasztott kenyér- és süteményfélékre nem vonatkoznak.

5. Aki az 1—4. pontokban foglalt rendelkezéseket megszegi, kihágást követ el és az 1914. évi L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik.